

Opvoedondersteuning?

De doelgroep geeft input

Bijna alle gemeenten hebben de afgelopen jaren een Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) ontwikkeld of hebben de plannen klaarliggen. De invulling ervan staat echter nog in de kinderschoenen. Wat werkt? De wensen van de doelgroep zijn daarbij natuurlijk belangrijk. Die zegt: focus op licht pedagogische vragen en creëer overzicht!

door Dorrit Verkade en Bart van der Aa fotografie OCD

De CJG's moeten nog vorm krijgen. Daarom heeft het Onderzoekcentrum Drechtsteden (OCD) onderzoek gedaan onder de doelgroep. In dit artikel geven wij aan waar kansen liggen voor gemeenten, op basis van onderzoek in twee gemeenten (Zwijndrecht en Papendrecht). Door middel van uitgebreid deskresearch, vragenlijsten onder 2.500 ouders en groeps gesprekken konden we antwoord geven op twee belangrijke vragen: Wat willen ouders op het gebied van opvoedondersteuning? Hoe kan het CJG volgens de doelgroep het beste worden ingevuld?

Opvallend zijn de overeenkomsten in de uitkomsten in beide gemeenten. Ouders geven twee duidelijke wensen aan. Voor gemeenten erg belangrijk om op te letten.

Laagdrempelig

Gemeenten moeten binnen de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) zorgen voor opgroei- en opvoedondersteuning, maar in hoeverre en op welke manier is hier behoefte aan? Uit onze onderzoeken blijkt dat het merendeel van de ouders zich prima redt. Een derde tot de helft van de ouders heeft wel eens vragen over opvoeden of behoefte aan tips, maar lost dit vaak zelf op of met behulp van hun sociale netwerk. De vragen die zij hebben, zijn dan ook vooral algemene kennisvragen over opvoeden en opgroeien. De groep die daadwerkelijk

Focus op lichte opvoedvragen en richt je niet zo zeer op de vorm, maar op het doel

een zwaarder opvoedprobleem ervaart is veel kleiner.

Het onlangs uitgekomen 'Gezinsrapport 2011' van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) bevestigt dit. Echter, waar het SCP aanbeveelt dat het CJG zich dan ook moet richten op die kleine groep met wat zwaardere opvoedingsvraagstukken, pleiten wij ervoor dat gemeenten communiceren dat het CJG er (vooral) is voor de licht pedagogische vragen (de grote groep). Het overgrote deel van de ouders heeft de ondersteuning misschien niet nodig, maar we moeten voorkomen

dat het CJG bekend komt te staan om zijn zwaardere problematiek. Ouders, inclusief de ouders met opvoedproblemen, zeggen in ons onderzoek bovendien vooral naar het CJG te willen gaan juist voor die kleine vragen en om iets te leren.

Het SCP geeft aan dat ouders opvoedondersteuning al snel zien als bemoeienis en dat ze hun kinderen het liefst zo veel mogelijk zelf, zonder hulp, opvoeden (SCP 2011). Het is daarom belangrijk de informatie zo laagdrempelig mogelijk aan te bieden, maar wel door te verwijzen naar zwaardere jeugdzorg, indien nodig.

Overzicht

Uit de onderzoeken blijkt ook dat veel ouders sowieso niet weten wat het aanbod aan opvoed- en opgroei-ondersteuning in hun gemeente is. Ze hebben behoefte aan een overzicht van instanties, de hulp die er is en één centraal punt voor alle problemen en vragen. Het liefst digitaal, vanwege anonimiteit. Aan aanbod van opvoed- en opgroei-ondersteuning op wijkniveau is nauwelijks behoefte.

Een duidelijk overzicht van het aanbod (in de vorm van een sociale kaart) is nodig. Het CJG kan hier een belangrijke rol bij spelen. Wel moet dan duidelijk zijn waarvoor ouders bij het CJG terecht kunnen. Daarnaast melden ouders dat het belangrijk is dat andere mensen in hun netwerk (school, verenigingen, buurthuis, huisarts) van het CJG af weten en er naar doorverwijzen indien nodig. Het SCP onderschrijft dat vooral de school een belangrijke partner is in de opvoeding.

Discussie

Het CJG moet antwoorden geven op opvoed- en opgroei-vragen. Hoe geef je dit vorm? Twee dingen zijn hierbij belangrijk: focus op lichte opvoedvragen en richt je niet zo zeer op de vorm, maar op het doel (laagdrempelig en bekend).

Wij zien het belang van de laagdrempeligheid die het CJG nastreeft. Met deze laagdrempeligheid zullen ouders eerder met vragen komen of komen om iets te leren. Sowieso is het goed om de vragen (in plaats van de problemen) aan te pakken. Dit werkt mogelijk preventief en je bereikt een grotere groep ouders doordat het CJG toegankelijk is. Nadenken over de vorm van het CJG is niet zo belangrijk. Het gaat er om dat het aanbod aan opvoed- en opgroei-ondersteuning bekend en laagdrempelig is. Vaak kiezen gemeenten voor een fysiek loket. Ouders en jongeren kiezen zelf, vanwege de anonimiteit, voor een

SPECIAL
Congres Wmo en
Welzijn Nieuwe Stijl
23 NOVEMBER 2011

digitaal punt. Maar versterken van het al bestaande aanbod van opvoedondersteuning, zoals in Dordrecht nu gebeurt, kan het doel misschien wel beter dienen. We hebben eerder gezien dat scholen daarbij een belangrijke partner zijn. Ook ouders kloppen (volgens een eerder onderzoek van ons voor de gemeente Dordrecht) vaker aan bij een leidster op een kinderdagverblijf/peuterspeelzaal, een huisarts of een leraar dan bij instanties die gericht zijn op het geven van pedagogische adviezen. Deze personen zijn meestal gemakkelijk te benaderen en fungeren voor de ouders als een vertrouwenspersoon. Het is dan wel belangrijk dat deze personen, indien nodig, weten naar welke specifieke vorm van opvoedondersteuning zij de ouders door kunnen sturen. Ook bleek uit dit onderzoek, dat ouders over de door hen gekregen adviezen erg tevreden waren. Een digitaal punt ter aanvulling zal de laagdrempeligheid (nog meer) ten goede komen.

Tot slot: een uiting van zorg. Vanaf 2013 wordt de jeugdzorg overgeheveld naar gemeenten. Het CJG moet de toegangspoort worden voor alle jeugdzorg. In hoeverre blijft de laagdrempeligheid van het CJG dan behouden? Zorg dat het CJG niet bekend wordt door de hulp bij zwaardere problematiek. Dit verstoort (zoals eerder ook gebeurde bij Bureau Jeugdzorg) de laagdrempeligheid die zo broodnodig is voor een goede toegangspoort voor alle jeugdzorg.

De auteurs Dorrit Verkade en Bart van der Aa zijn verbonden aan Onderzoekcentrum Drechtsteden (OCD). www.onderzoekcentrum-drechtsteden.nl | <http://twitter.com/ocddrechtsteden>. De twee onderzoeken: 'Kansen creëren voor jeugd' en 'Centrum voor jeugd en gezin in Zwijndrecht - een onderzoek onder ouders'. ■

Literatuur:

VNG (mei 2011) *Factsheet Werk in uitvoering*.

SCP (2011) *Gezinsrapport 2011: Een portret van het gezinsleven in Nederland*. Den Haag.

AA, van der B.J.M. & J.W. Metz (2009) *Behoeften onder Dordtse ouders. Opvoedondersteuning en vier voorzieningen onder één dak*. Onderzoekcentrum Drechtsteden.

Advertentie

Gericht geschoold

Ingeborg Lunenburg ontwikkelt en verzorgt scholing + advies op het gebied van de Wmo

Het scholingsaanbod in 2012

Studiemiddag De capaciteit van de aanvrager (1 middag)
Als toegangsbevestiging en ná toekenning

Cursus Het resultaat is compensatie (1 dag)
Drie cruciale vragen staan centraal

Cursus Advisering: vraagstelling, onderzoek en jurisprudentie (1 dag)
Wanneer advies en het oordeel daarover

Studiedag Begeleiding met juridische en menselijke maat (1 dag)
i.s.m. mr. E. Klein Egelink, rechter en vice president bij de rechtbank Arnhem

Advies op maat Neem contact op voor de mogelijkheden. Referenties op verzoek.

Ingeborg
Lunenburg
opleiding + advies

Voerendaalstraat 22, 6845 LC Arnhem 06 - 23 710 738
ingeborglunenburg@upcmail.nl www.ingeborglunenburg.nl